

ΚΡΙΤΩΝ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΡΙΤΩΝ

ΣΩ. Τί τηνικάδε ἀφίξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρὸν 43a
ἔτι ἐστίν;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμο-
τηρίου φύλαξ ὑπακούσαι.

ΚΡ. Συνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ
τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται
ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι.

ΣΩ. Εἴτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ 43b
σιγῇ παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐ-
τὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι,
ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος ὥς ἡ-
δέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον ἵνα ὥς
ἡδιστα διάγῃς. καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε καὶ πρό-
τερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ ἠὺδαιμόνισα τοῦ τρόπου,
πολὺν δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστῶσιν συμφορᾷ,
ὥς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πρᾶως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀ-
γανακτεῖν τηλικούτον ὄντα εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν 43c
τοιαύταις συμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐ-
τοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ
παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸν ἀφίξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν,
οὐ σοί, ὥς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς

ἐπιτηδείους πᾶσιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ,
ὥς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίκται ἐκ Δή-
λου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με; 43d

ΚΡ. Οὔτοι δὴ ἀφίκται, ἀλλὰ δοκεῖν μὲν μοι ἤ-
ξει τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἤκοντές τινες ἀ-
πὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν
ἐκ τούτων [τῶν ἀγγέλων] ὅτι ἤξει τήμερον, καὶ ἀ-
νάγκη δὴ εἰς αὔριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον
σε τελευτᾶν.

ΣΩ. Ἄλλ', ὦ Κρίτων, τύχη ἀγαθῇ, εἰ ταύτῃ τοῖς
θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω· οὐ μέντοι οἶμαι ἤξειν αὐτὸ
τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρη; 44a

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ. τῇ γάρ που ὑστεραία δεῖ με
ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ
ἤξειν ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος ἐν-
υπνίου ὃ ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυ-
κτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγείραί με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ
εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰ- 44b
πεῖν· “ὦ Σώκρατες,

ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἵ-
κοιο.”

ΚΡ. Ἀτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργὲς μὲν οὖν, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κρί-
των.

ΚΡ. Λίαν γε, ὥς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Σώ-
κρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πιθοῦ καὶ σώθητι· ὥς ἐ-
μοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία συμφορά ἐστίν, ἀλλὰ

χωρὶς μὲν τοῦ ἐστερηῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου οἶ-
ον ἐγὼ οὐδένα μὴ ποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς
δόξω, οἱ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὥς οἶός τ' 44c
ὦν σε σώζειν εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμε-
λῆσαι. καίτοι τίς ἂν αἰσχύων εἴη ταύτης δόξα ἢ
δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους;
οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοὶ ὥς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέ-
λησας ἀπιέναι ἐνθένδε ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω
τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπικεικέντατοι,
ὦν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω
πεπραῆχθαι ὥσπερ ἂν πραχθῇ.

ΚΡ. Ἄλλ' ὁρᾷς δὴ ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, 44d
καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει. αὐτὰ δὲ δηλα-
τὰ παρόντα νυνὶ ὅτι οἰοί τ' εἶσιν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ
σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι ἀλλὰ τὰ μέ-
γιστα σχεδόν, ἐάν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὥφελον, ὦ Κρίτων, οἰοί τ' εἶναι
οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἰοί τ'
ἦσαν καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα, καὶ καλῶς ἂν εἶχεν.
νῦν δὲ οὐδέτερα οἰοί τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε
ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο ὅτι ἂν
τύχῃσι.

ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, ὦ 44e
Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἄρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθῇ καὶ
τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων μὴ, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς,
οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὥς σὲ
ἐνθένδε ἐκκλέψασιν, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶ-
σαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ
ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γάρ τι τοιοῦτον 45a
φοβῇ, ἕασον αὐτὸ χαίρειν· ἡμεῖς γάρ που δίκαιοι
ἐσμεν σώσαντές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυ-
νον καὶ ἐὰν δέῃ ἔτι τούτου μείζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου
καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ—καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τὰργύριόν ἐστιν ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὀρᾶς τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ’ αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρ- 45b
χει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶε δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν· εἷς δὲ καὶ κεκόμικεν ἐπ’ αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος, ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνν. ὥστε, ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης σαντὸν σῶσαι, μήτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅτι χρῶο σαντῷ· πολλαχοῦ 45c
μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε ὅποι ἂν ἀφίκη ἀγαπήσουσί σε· ἔαν δὲ βούλῃ εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι οἳ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

Ἦτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πράγμα, σαντὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι, καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαντὸν γενέσθαι ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσαν σὲ διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαντοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχήσῃ καταλι- 45d
πών, καὶ τὸ σὸν μέρος ὅτι ἂν τύχωσι τοῦτο πράξουσιν· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἶκος, τοιούτων οἰάπερ εἴωθεν γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρή ποιεῖσθαι παῖδας ἢ συνδια-
ταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα, σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι. χρή δέ, ἅπερ

ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖ-
 σθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου
 ἐπιμελεῖσθαι· ὥς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡ- 45e
 μῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι μὴ δόξῃ ἅπαν
 τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρα
 πεπρᾶχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικα-
 στήριον ὥς εἰσῆλθεν ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ
 ἀγὼν τῆς δίκης ὥς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ
 τουτί, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως, κακία τινὶ
 καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρα διαπεφευγένοι ἡμᾶς δο- 46a
 κεῖν, οἵτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαυτόν, οἷόν
 τε ὃν καὶ δυνατὸν εἴ τι καὶ μικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν.
 ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ
 αἰσχυρᾷ ἢ σοί τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλεύου—μᾶλλον
 δὲ οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα ἀλλὰ βεβουλεύσθαι—
 μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς πάντα ταῦ-
 τα δεῖ πεπρᾶχθαι, εἰ δ' ἔτι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον
 καὶ οὐκέτι οἷόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρα-
 τες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ 46b
 ἀξία εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μή, ὅσῳ
 μείζων τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρή
 ἡμᾶς εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὥς ἐγὼ οὐ νῦν
 πρῶτον ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτος οἶος τῶν ἐμῶν μη-
 δεινὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ ὃς ἂν μοι λογιζομέ-
 νῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὴ λόγους οὓς ἐν τῷ
 ἔμπροσθεν ἔλεγον οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπει-
 δὴ μοι ἦδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι
 φαίνονται μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ 46c
 οὔσπερ καὶ πρότερον· ὧν ἐὰν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν
 λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μὴ σοι συγχω-
 ρήσω, οὐδ' ἂν πλείῳ τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολ-
 λῶν δύναιμι ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται,
 δεσμοὺς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων

ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποίμεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν. πότερον καλῶς ἐλέγето ἐκάστοτε ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν 46d προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ; ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγето, νῦν δὲ κατὰδηλος ἄρα ἐγένετο ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγето, ἣν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγ' ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανέται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα αὐτῷ. ἐλέγето δέ πως, ὡς ἐγὼμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τὶ λέγειν, ὥσπερ νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν 46e ἅς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσιν δέοι τὰς μὲν περὶ πολ-
λοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή. τοῦτο πρὸς θεῶν, ὦ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι;—σὺ γάρ, ὅσα γε τὰνθρώπεια, ἐκτὸς εἰ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν 47a αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σὲ παρακρούοι ἢ παροῦσα συμ-
φορά· σκόπει δὴ—οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ, οὐδὲ πάντων ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ; τί φήs; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πο-
νηρὰς μή;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγето; γυ-
μναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παν- 47b
τὸς ἀνδρὸς ἐπαίνω καὶ ψόγω καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου ὃς ἂν τυγχάνῃ ια-
τρὸς ἢ παιδοτρίβης ὢν;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρή τοὺς ψόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δῆ.

ΣΩ. Ταύτῃ ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ἥ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ, τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαῖοντι, μᾶλλον ἢ ἡ σύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἦστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας 47c αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν [λόγους] καὶ μηδὲν ἐπαῖόντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο, καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὦ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διΐωμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἐστίν, πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς εἶ 47d πεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἐστίν ἐπαῖων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ σύμπαντας τοὺς ἄλλους; ὧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκείνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. ἢ οὐδὲν ἐστι τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Φέρε δῆ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαῖόντων

δόξη, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν διεφθαρμένου αὐτοῦ; 47e
ἔστι δέ που τοῦτο σῶμα· ἢ οὐχί;

KP. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν μετὰ μοχθηροῦ
καὶ διεφθαρμένου σώματος;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διε-
φθαρμένου, ᾧ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δί-
καιον ὀνίνησιν; ἢ φαυλότερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ
σώματος ἐκείνο, ὅτι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ 48a
ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐστίν;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιώτερον;

KP. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ᾧ βέλτιστε, πάννυ ἡμῖν οὕτω
φροντιστέον τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι ὁ
ἐπαῖων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς καὶ αὐ-
τῇ ἡ ἀλήθεια. ὥστε πρῶτον μὲν ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς
εἰσηγῇ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν
ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ
ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. “Ἀλλὰ μὲν δῆ,” φαίη γ'
ἂν τις, “οἰοί τέ εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτεινύναι.”

KP. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα· φαίη γὰρ ἂν, ᾧ Σώ- 48b
κρατες. ἀληθῇ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ', ᾧ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος ὃν δι-
εληλύθαμεν ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι ὅμοιος εἶναι καὶ πρό-
τερον· καὶ τόνδε δὲ αὖ σκόπει εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ
οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον ἀλλὰ τὸ
εὖ ζῆν.

KP. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταῦτόν
ἐστὶν, μένει ἢ οὐ μένει;

KP. Μένει.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτόν, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειρᾶσθαι ἐξί-
έναι μὴ ἀφίεντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον· καὶ εἰ ἂν 48c
μὲν φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μὴ, ἑώμεν.
ὥς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περί τε ἀναλώσεως
 χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀ-
ληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν ῥαδίως
 ἀποκτεινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἄν, εἰ οἱοί
 τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡ-
μῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο
 σκεπτόν ἢ ἡ ὅπερ νυνδὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια
 πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ 48d
 ἐνθένδε ἐξάξουσιν καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές
 τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάν-
 τα ταῦτα ποιοῦντες· κἂν φαινώμεθα ἄδικα αὐτὰ
 ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι οὗτ' εἰ ἀπο-
 θνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας,
 οὔτε ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες,
 ὅρα δὲ τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθέ, κοινῇ, καὶ εἴ πη ἔχεις
 ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε καὶ σοι πείσο- 48e
 μαι· εἰ δὲ μὴ, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι
 λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων
 Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι· ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιου-
 μαι πείσας σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος.
 ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχὴν εἰάν σοι ἱκανῶς 49a
 λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον ἢ
 ἂν μάλιστα οἷη.

ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμέν ἐκόντας ἀδικητέον
 εἶναι, ἢ τινὲ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ τινὲ δὲ οὔ; ἢ οὐ-
 δαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς
 πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὡμολο-

γήθη; [ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο] ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκείναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσίν, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοῖδε [γέροντες] ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν· εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχροὺς τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ; φαμέν ἢ οὔ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὥς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

49c

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὔ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δῆπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὥς οἱ πολλοὶ φασιν, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῇς· οἶδα γὰρ ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλὰ ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν ὁρῶντας ἀλλήλων τὰ βουλευόμενα. σκόπει δὲ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα πότερον κοινωνεῖς καὶ συνδοκεῖ σοι

καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὥς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς, ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ 49e
μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἴ
πη ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δ' ἐμμένεις
τοῖς πρόσθε, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐμμένω τε καὶ συνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέ-
γε.

ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρω-
τῶ· πότερον ἂ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα
ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθένδε ἡ-
μεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς 50a
ποιουῦμεν, καὶ ταῦτα οὓς ἤκιστα δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμ-
μένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δίκαιοις οὖσιν ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι
πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὧδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε
εἶτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο,
ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπι-
στάντες ἔροιντο· “Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῷ
ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ ᾧ ἐπιχειρεῖς 50b
διανοῇ τούς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ σύμπα-
σαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι
ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ
ἂν αἱ γενόμεναι δίκαι μηδὲν ἰσχύωσιν ἀλλὰ ὑπὸ ἰ-
διωτῶν ἄκυροί τε γίνωνται καὶ διαφθείρωνται;”
τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοι-
αῦτα; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ,
εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου ὃς τὰς
δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ 50c
ἐροῦμεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι “Ἡδίκη γὰρ ἡμᾶς ἡ πό-

λῆς καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινεν;” ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

ΚΡ. Ταῦτα νὴ Δία, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί οὖν ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι· “ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμενεῖν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζῃ;” εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν ὅτι “ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα ἀλλ’ ἀποκρίνου, ἐπεὶδὴ καὶ εἴωθας χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾷν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν 50d καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι’ ἡμῶν ἔλαβε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέν σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφῃ τι ὥς οὐ καλῶς ἔχουσιν;” “Οὐ μέμφομαι,” φαίην ἄν. “Ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι νόμοι, παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῶ σε ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν;” “Καλῶς,” 50e φαίην ἄν. “Ἐἵεν. ἐπεὶδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν ὥς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ’ οὕτως ἔχει, ἄρ’ ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἅττ’ ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς δεσπότην, εἴ σοι ὢν ἐτύγχανεν, ὥστε ἅπερ πάσχοις ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκού- 51a οντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι εἶναι, καὶ σὺ δὲ

ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα καθ' ὅσον δύνα-
 σαι ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα
 ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐ-
 πιμελόμενος; ἢ οὕτως εἰ σοφὸς ὥστε λέληθέν σε ὅ-
 τι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων
 ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν πατρὶς καὶ σεμνότερον
 καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοίρα καὶ παρὰ θεοῖς 51b
 καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι
 δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπεῖκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χα-
 λεπαίνουσιν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἃ ἂν
 κελεύῃ, καὶ πάσχειν ἐάν τι προστάτῃ παθεῖν ἡσυ-
 χίαν ἄγοντα, ἐάντε τύπτεσθαι ἐάντε δεῖσθαι, ἐάντε
 εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον,
 ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐ-
 χὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν
 τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ
 πανταχοῦ ποιητέον ἃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πα- 51c
 τρίς, ἢ πείθειν αὐτὴν ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε· βιάζε-
 σθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πο-
 λὺ δὲ τούτων ἔτι ἦττον τὴν πατρίδα;” τί φήσομεν
 πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῇ λέγειν τοὺς νόμους
 ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. “Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες,” φαῖεν ἂν
 ἴσως οἱ νόμοι, “εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῇ λέγομεν, ὅτι
 οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡ-
 μεῖς γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαν-
 τες, μεταδόντες ἀπάντων ὧν οἰοί τ' ἡμεν καλῶν σοῖ 51d
 καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν πολίταις, ὅμως προαγορεύ-
 ομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι Ἀθηναίων τῷ βου-
 λομένῳ, ἐπειδὰν δοκιμασθῇ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει
 πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ὧ ἂν μὴ ἀρέσκω-
 μεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι
 ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν

ἐστὶν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάντε τις βούληται ὑμῶν εἰς
 ἀποικίαν ἵεναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πό-
 λης, ἐάντε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἐλθῶν, ἵεναι ἐκεῖσε
 ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν ὑ- 51e
 μῶν παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δί-
 κας δικάζομεν καὶ τᾶλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη
 φαμέν τοῦτον ὁμολογηκέναι ἔργῳ ἡμῖν ἃ ἂν ἡμεῖς
 κελεύωμεν ποιήσῃν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον
 τριχῇ φαμεν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηταῖς οὖσιν ἡμῖν
 οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας
 ἡμῖν πείσεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς, εἰ
 μὴ καλῶς τι ποιούμεν, προτιθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ 52a
 ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλ-
 λὰ ἐφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν,
 τούτων οὐδέτερα ποιεῖ. ταύταις δὴ φαμεν καὶ σέ,
 ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιή-
 σεις ἃ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ'
 ἐν τοῖς μάλιστα.” εἰ οὖν ἐγὼ εἵπομι· “Διὰ τί δῆ;”
 ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτοιτο λέγοντες ὅτι ἐν
 τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὁμολογηκὼς
 τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν. φαῖεν γὰρ ἂν ὅτι
 “ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐ- 52b
 στιν, ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἡρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ
 γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων δια-
 φερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις εἰ μὴ σοι διαφερόντως
 ἤρεσκεν, καὶ οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλε-
 ως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε
 οὐδαμῶς, εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην
 ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄν-
 θρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ ἄλ-
 λων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ 52c
 ἤμεν καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἡ-
 ροῦ καὶ ὁμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι, τά τε
 ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὥς ἀρεσκού-

σης σοι τῆς πόλεως. ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκη
ἐξῆν σοι φυγῆς τιμῆσασθαι εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ
νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης
ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὥς οὐκ ἀγα-
νακτῶν εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ ἡροῦ, ὥς ἔφησθα,
πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτ' ἐκείνους τοὺς
λόγους αἰσχύνη, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπη, ἐ-
πιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε ἅπερ ἂν δοῦλος 52d
ὁ φαυλότατος πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν
παρὰ τὰς συνθήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας καθ' ἧς
ἡμῖν συνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν
τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φάσκον-
τές σε ὁμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔρ-
γω ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ.” τί φῶμεν πρὸς
ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. “Ἄλλο τι οὖν,” ἂν φαίεν, “ἢ συνθήκας τὰς
πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ 52e
ὑπὸ ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλευσασθαι, ἀλλ' ἐν
ἔτεσιν ἐβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ
ἡρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁ-
μολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα προηροῦ
οὔτε Κρήτην, ἧς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε
ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν 53a
βαρβαρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας
ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι·
οὔτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρε-
σκειν ἢ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τί-
νι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ
ἐμμενεῖς τοῖς ὁμολογημένοις; εἰ ἡμῖν γε πείθῃ,
ὦ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσῃ ἐκ τῆς
πόλεως ἐξελθών.

“Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβὰς καὶ ἐξαμαρ-

τάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσῃ σαυτὸν ἢ τοὺς
 ἐπιτηδείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσου- 53b
 σί γέ σου οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερη-
 θῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν
 τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν εἶναι εἰς τῶν ἐγγύ-
 τατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μεγαράδε—
 εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι—πολέμιος ἦξῃς, ὦ
 Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ ὅσοι περ κή-
 δονται τῶν αὐτῶν πόλεων ὑποβλέψονται σε δια-
 φθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς
 δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δί- 53c
 κην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεὺς ἐστὶν
 σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀν-
 θρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξῃ τὰς
 τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κο-
 σμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν
 ἔσται; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ ἀναισχυντήσεις
 διαλεγόμενος—τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες; ἢ οὐ-
 σπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλεί-
 στου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ
 νόμοι; καὶ οὐκ οἶμι ἄσχημον [ἂν] φανεῖσθαι τὸ τοῦ 53d
 Σωκράτους πράγμα; οἶεσθαί γε χρή. ἀλλ' ἐκ μὲν
 τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἦξῃς δὲ εἰς Θετταλί-
 αν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος; ἐκεῖ γὰρ δὴ
 πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἡδέως
 σου ἀκούοιεν ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσποτηρίου ἀπε-
 δίδρασκες σκευὴν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν
 λαβὼν ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ
 ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλ-
 λάξας· ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ, σμικροῦ χρόνου τῷ βίω
 λοιποῦ ὄντος ὡς τὸ εἶκός, ἐτόλμησας οὕτω γλί- 53e
 σχρῶς ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους πα-
 ραβάς, οὐδεὶς ὃς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μή τινα λυπῇς· εἰ δὲ
 μή, ἀκούσῃ, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυ-

τοῦ. ὑπερχόμενος δὴ βιώσῃ πάντας ἀνθρώπους καὶ
 δουλεύων—τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλία,
 ὥσπερ ἐπὶ δείπνον ἀποδεδημηκῶς εἰς Θετταλίαν;
 λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλ- 54a
 λης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται; ἀλλὰ δὴ τῶν παιδῶν
 ἔνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύ-
 σῃς; τί δέ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψῃς
 τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο
 ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμε-
 νοι σοῦ ζώντος βέλτιον θρέψονται καὶ παιδεύσον-
 ται μὴ συνόντος σοῦ αὐτοῖς; οἱ γὰρ ἐπιτήδειοι οἱ σοὶ
 ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἐὰν μὲν εἰς Θεττα-
 λίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται, ἐὰν δὲ εἰς Ἄιδου
 ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἴπερ γέ τι ὄφε-
 λος αὐτῶν ἐστὶν τῶν σοι φασκόντων ἐπιτηδείων 54b
 εἶναι, οἷεσθαί γε χρή.

“Ἄλλ’, ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς
 τροφεῦσι μήτε παιῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ
 ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἄι-
 δου ἐλθὼν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς
 ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦ-
 τα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ
 ὀσιώτερον, οὐδὲ ἄλλω τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκείσε
 ἀφικομένῳ ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδικομέ- 54c
 νος ἄπει, ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὑφ’ ἡμῶν τῶν νόμων ἀλ-
 λὰ ὑπ’ ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχροῶς
 ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σαυτοῦ
 ὁμολογίας τε καὶ συνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παρα-
 βὰς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους οὓς ἤκιστα ἔδει,
 σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς
 τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι
 ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἄιδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέ-
 ξονται, εἰδότες ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι
 τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ 54d

λέγει μάλλον ἢ ἡμεῖς.”

Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι ὅτι ἐ-
γὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν
αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡχὴ
τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι
τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐ-
μοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς.
ὅμως μέντοι εἴ τι οἶει πλέον ποιήσῃς, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἦεα τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν 54e
ταύτη, ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.